

Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura

46/936

Ponente Sr. Olmedo

Audiencia Provincial de Lérida

Año 1935

Juzgado de Lérida Rojo núm. 203
Sumario núm. Núm. de Fiscalía 201

Abogados	Procuradores	QUERRELANTE	Situación
Das Isaac	D.ª Maria Castello Maimé		
Gine	Sanchis Dolores Coit. Vallis		
...	que Simell Pilar Valles Aécou P.		

(Presas)

DEBITO
Cupenciamiento
Pueblo Nauya de Locarse

May 1936 a 1937
de la incoación el 21 de Julio
do el juicio oral para el día

Piezas de convicción

Notario Sr. Estevé

GUIA DE CONSULTA DELS FONDS DE L' AHL PER A L'ESTUDI DE LA HISTÒRIA DEL DRET

XAC | Xarxa
d'Arxius
Comarcals
Arxiu Històric de Lleida

ÍNDEX

PRESENTACIÓ DE L'ACTIVITAT.....	2
Descripció de la proposta.....	2
Descripció de la guia.....	2
DINÀMIQUES DE L'ACTIVITAT.....	3
Descripció dels fons consultables.....	4
Guia de consulta del fons documental de l'AHL.....	9
Normativa referent a l'ús de recursos documentals.....	10
RECURSOS DE L'ACTIVITAT.....	13

Seu de l'Arxiu Històric de Lleida

Imatge de portada. CAT-Arxiu Històric de Lleida. Fons de l'Audiència provincial de Lleida. Expedient dels assassinats de la Granja d'Escarp, 1935. CAT-AHL-T.

PRESENTACIÓ DE L'ACTIVITAT

Descripció de la proposta

El Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya disposa d'una Xarxa d'Arxius Comarcals encarregats de conservar, tractar, fer accessible i difondre el nostre patrimoni documental. És per això que des de la Xarxa d'Arxius Comarcals es creen activitats dirigides al públic educatiu.

Aquestes propostes didàctiques faciliten que l'alumnat entengui quina és la funció pràctica d'un arxiu i ofereixen diferents recursos educatius per aproximar-se al passat a través dels arxius del territori.

Descripció de la guia

Aquesta guia té com a objectiu oferir informació i assessorament sobre els fons documentals i condicions d'accés a la documentació de l'Arxiu Històric de Lleida (AHL) i a la resta d'arxius de la Xarxa d'Arxius Comarcals (XAC); Consulta de fons documentals, presencialment o en línia; consulta de la biblioteca i hemeroteca històrica; Peticions de cita prèvia per a l'atenció personalitzada; condicions i tractament de les fonts primàries.

L'Arxiu Històric de Lleida es creà per Ordre ministerial del 26 de febrer de 1952. L'any 1981, pels traspassos de competències de l'Estat a la Generalitat de Catalunya, el Departament de Cultura va assumir la gestió d'aquest Arxiu. A més a més, tal com estableix la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents, l'Arxiu forma part de la Xarxa d'Arxius Comarcals de la Generalitat de Catalunya i actua d'Arxiu Comarcal del Segrià. Actualment l'AHL custodia documents dels segles XIII al XXI, malgrat els buits i que el volum més important de fons i documentació abasta els segles XIX i XX.

Aquesta guia s'adreça especialment a l'alumnat de Grau de Dret que ha d'elaborar un treball sobre la història de Dret. La guia facilita l'accés a la consulta de les fonts jurídiques de diferents períodes històrics que es custodien a l'AHL per utilitzar-les com a recurs per a la recerca històrica.

DINÀMIQUES DE L'ACTIVITAT

A qui s'adreça	Alumnat del Grau de Dret.
Objectius	<p>Donar a conèixer l'Arxiu com a eina per a la cerca i la investigació.</p> <p>Conèixer els fons relacionats amb la Història del Dret.</p> <p>Oferir eines per accedir als fons de l'arxiu de manera autònoma, segura i eficaç.</p> <p>Oferir estratègies de consulta i valoració de les fonts primàries.</p> <p>Orientar la cerca d'una temàtica adequada als interessos de l'alumnat.</p> <p>Oferir fons que, en consultar-los, siguin exemple dels conceptes, interessos i valors socials fonamentals de l'ordenament jurídic i de com han evolucionat aquests conceptes al llarg de la història.</p> <p>Oferir recursos de qualitat (fons documentals originals) per a conèixer l'evolució i els canvis produïts en l'ordenament i la pràctica jurídica i l'organització judicial.</p>
Competències	<p>Capacitat d'anàlisi i síntesi.</p> <p>Adquisició d'una consciència crítica en l'anàlisi de l'ordenament i pràctica jurídica i el desenvolupament de la dialèctica jurídica.</p> <p>Demostració del coneixement de les característiques, esquemes conceptuals, esquemes procedimentals del sistema jurídic i organització i dependència dels òrgans judicials i els diferents agents jurídics.</p> <p>Capacitat per identificar interessos socials i valors subjacents en els principis, regles i pràctiques jurídiques.</p>

Descripció dels fons consultables.

Per apropar-se al coneixement de les institucions provincials i locals que des de diferents àmbits s'encarregaven de l'administració i l'aplicació de les competències jurídiques i jurisdiccionals que els hi són/eren pròpies, a través de les característiques i relacions orgàniques, els esquemes conceptuals, processals i procedimentals del sistema jurídic i administratiu, es poden treballar els següents fons:

FONS JUDICIALS:

- Audiència provincial de Lleida. Secció 1a (1932/1939-1995) i Secció 2a (1991-1998). Fons del tribunal de justícia d'àmbit provincial que emmarca la seva circumscripció jurisdiccional, i que coincideix amb la capital de la província, Lleida, en aplicació a la Llei Orgànica del Poder Judicial de 1870, de 15 de setembre.

La documentació fa referència a les seves competències en l'ordre civil, penal i governatiu i a les dues instàncies jurisdiccionals que li són pròpies: la segona instància en l'àmbit civil i penal (apel·lacions) i la primera instància en l'àmbit penal, en tots dos casos segons allò que les lleis processals han anat fixant.

- Tribunal de Responsabilitats Polítiques a la província de Lleida. Fons del Tribunal Regional de Barcelona de Responsabilitats Polítiques incoats i instruïts en el Jutjat d'Instrucció de Responsabilitats Polítiques de la província de Lleida, en aplicació de la Llei de Responsabilitats Polítiques, 9 de febrer de 1939, que estableix una de les jurisdiccions especials d'àmbit militar: *"Liquidar las culpas de este orden contraídas por quienes contribuyeron con actos u omisiones graves a forjar la subversión roja, a mantenerla viva y a entorpecer el triunfo del Movimiento Nacional"*, segons l'exposició de motius d'aquesta Llei.

Aquest fons el conformen els expedients que van ser retornats per a l'execució de les sentències dictades en el Tribunal Regional o ve perquè havien estat sobreseïts a partir de la reforma del 19 de febrer de 1942. A partir de l'any 1945 es suprimeix la jurisdicció de Responsabilitats Polítiques, passant els expedients a la jurisdicció penal ordinària.

- Tribunal Tutelar de Menors de Lleida (1928-1987). Fons generat per l'actuació del Tribunal Tutelar de Menors de Lleida des de l'any 1928 fins al 1987.

Tot i que la primera regulació data de 1918 en la Llei de Bases sobre organització i atribucions de Tribunals per als infants, de 3 d'agost, és en el Decret d'11 de juny i el refós sobre la legislació de Protecció de Menors de 2 de juliol de 1948 on es regula tant la formació i organització com les competències i procediments d'aquest Tribunal.

El Tribunal Tutelar de Menors tenia com a competència la correcció dels menors de setze anys infractors de lleis penals, però també de la protecció jurídica dels menors quan s'atemptava a la seva guarda i la seva protecció.

Els expedients recullen aquestes dues vessants: la correctiva i la de protecció. En el primer cas, sense ser un procés judicial, recull el seguiment de les mesures de correcció imposades al titular de l'expedient; en el segon, es recull el procediment de cura i custòdia del titular de l'expedient.

El fons inclou: els expedients que són nominals, els llibres de registre de diferents tipologies i altra documentació de suport.
- Magistratura de Treball (1938-1989). Fons generat per a la resolució de conflictes en l'àmbit laboral. La Magistratura de Treball de Lleida va ser creada el 13 de maig de 1938 per un Decret del Ministeri d'Organització i Acció Sindical, segons establí el Decret de 9 de març del *Fuero del Trabajo*, d'aquell mateix any, en la declaració VII. La Llei Orgànica de 17 d'octubre de 1940, estableix la jurisdicció laboral com única jurisdicció contenciosa, és a dir, com a jurisdicció especial, amb facultat de resoldre els conflictes individuals de treball, interpretant i aplicant la legislació i encarregat de l'execució de les seves resolucions. El Decret de 20 de setembre de 1962 s'amplia la seva jurisdicció per poder conèixer dels conflictes col·lectius.

Són de la seva competència els litigis per conflictes individuals entre empresaris i treballadors com a conseqüència del contracte de treball, els de la Seguretat Social, mutualitats, i a partir de 1962 els conflictes col·lectius de treball, etc. Les apel·lacions de les decisions de la primera instància es feien davant el Tribunal Central de Treball i en la Sala del Social del Tribunal Suprem, que coneixia els recursos de revisió i cassació.

Els membres de la Magistratura eren de la carrera judicial i fiscal, però amb un segon filtre que establia la seva especialització i la seva estreta dependència amb el Govern mitjançant el Ministeri d'Organització i Acció Sindical. La Llei Orgànica 6/85, d'1 de juliol, del Poder Judicial va derogar el sistema jurídic anterior i les competències en matèria laboral de les Magistratures són assumides pels Jutjats de lo Social també de caràcter provincial. A Lleida s'institueix el nou òrgan judicial el 1990.

- Tribunal Provincial Contenciós Administratiu (1888-1957). Fons generat per la resolució de conflictes amb les administracions públiques i entre les administracions entre si. Aquest tipus de Tribunal es creen per la Llei de 13 de setembre de 1888 per la que s'organitzava aquesta jurisdicció i creava aquests tribunals formats per magistrats de l'Audiència i diputats provincials i des de la Llei d'abril de 1904 la composició canvia, des d'aleshores van estar formats pel president i dos magistrats de l'Audiència provincial i dos diputats provincials, lletrats elegits per sorteig anualment. La Llei de 27 de desembre de 1956, regulava de nou la jurisdicció contenciosa-administrativa, establia les Sales corresponents a les audiències territorials i eliminava els tribunals provincials.
- Jutjats de 1a Instància i Instrucció de Lleida (1897-1990). Fons generats pels diferents jutjats de primera instància i instrucció del partit judicial de Lleida. La Llei adicional de 14 d'octubre de 1882 creava els jutjats de primera instància i instrucció per a les capitals de partits judicials i és la Llei Orgànica del Poder Judicial. El Decret 2160/1973, atribuïa a jutjats diferents les jurisdiccions civil i penal, que s'exercien simultàniament els jutjats de 1ª Instància i Instrucció; malgrat això i la resta de reglamentació sobre la separació de jurisdiccions, els jutjats de Lleida van continuar essent mixtes fins l'any 2004 i els seus magistrats coneixien en les dues jurisdiccions. Les apel·lacions es resolen en la sala corresponent de l'Audiència provincial. Els expedients atenen a les dues jurisdiccions esmentades: els penals persegueixen resoldre procediments de judicis de faltes i altres tipologies de delictes menys greus; els incoats per delictes més greus es limiten a tirar endavant de la instrucció per al seu trasllat després de l'obertura de judici oral a l'Audiència provincial que és l'encarregada

d'enjudiciar i sentenciar tots els expedients penals més greus fins que es promulga la Llei Orgànica del Poder judicial de 1985, d'1 de juliol, que crearà els Penals amb competència en els processos penals de delictes i penes intermedis.

Els expedients s'organitzen per jurisdicció, tipologia del procediment, número i any.

- Jutjats de Districte de Lleida (1978-1989). Fons que són generats pels quatre jutjats de districte que van existir en el partit judicial de Lleida, numerats de l'1 al 4, essent l'1 i el 2 hereus dels extints jutjats municipals de la mateixa numeració i el 3 i el 4 de nova creació. Aquesta tipologia de jutjats va ser creada sota els auspicis de la Llei de Bases Orgànica de la Justícia de 28 de novembre de 1974, com a fruit de la refosa dels Jutjats Comarcals i Municipals. Malgrat que l'entrada en funcionament d'aquests jutjats no es va produir fins el 1977-78, segons el Reial Decret de 29 de juliol de 1977, sobre Jutjats de Districte. Finalment, aquests jutjats van ser suprimits per la Llei Orgànica del Poder Judicial de 1985, atenent al principi de separació de les competències d'instrucció i de sentenciador.

Tenen competències en jurisdicció civil i penal, des de la instrucció, el dictat de sentències i la seva aplicació.

Els expedients s'organitzen per jurisdicció, tipologia del procediment, número i any.

- Jutjats Municipals de Lleida (1943-1977). Fons generat pels òrgans judicials que tenen competència en capitals de província i ciutats de més de 20.000 habitants (més de 30.000, a partir de 1967) segons la Llei de Bases de 19 de juliol de 1944, que reformà la que s'havia dictat el 1907 de 5 d'agost. Aquests òrgans estaran en funcionament fins que la Llei de Bases Orgànica de la Justícia de 28 de novembre de 1974 els suprimeix juntament amb els comarcals que encara existien, conservant els jutjats de pau en les zones rurals.

Els processos judicials que es troben en aquest fons són de jurisdicció penal i civil en els termes i quanties que marcaven les respectives lleis que definien la seva organització.

En el cas de Lleida van existir dos jutjats municipals, numerats 1 i 2, essent el més antic el número 1.

Els expedients s'organitzen per jurisdicció, número d'expedient i any d'incoació. El fons també inclou llibres de registre.

- Jutjats Penals de Lleida (1990). Fons generat pels òrgans creats arrel de la Llei Orgànica del Poder Judicial 6/1985, d'1 de juliol i la Llei 38/1988, de 28 de desembre de Demarcació Planta Judicial. Es creen per conèixer en primera instància dels delictes que comportaven una pena privativa de llibertat fins a 5 anys o de qualsevol altra naturalesa. En aquest fons els expedients s'organitzen per any i número d'expedient.

FONS D'INSTITUCIONS:

- Junta provincial de Protecció de Menors (1936-1980). Fons generat des d'aquesta institució que va ser creada en aplicació de la Llei de Protecció de la Infància de 1904, de 12 d'agost i la creació del Consell Superior de Protecció a la Infància i ampliacions. El seu àmbit competencial té a veure amb la protecció a la infància i l'assistència social en entorns de risc, per prevenir accions relacionades amb la utilització dels menors per la mendicitat, la delinqüència, o l'abús o explotació sexual. Aquest marc legislatiu i jurídic era d'aplicació tant a menors com a tutors i progenitors. Els expedients s'organitzen alfabèticament pel nom del menor i es tanquen amb la seva majoria d'edat, en aquell moment els 21 anys en el cas dels nois, 25 en el cas de les noies.

Per descriure els canvis històrics en l'ordenament jurídic, es podrien consultar altres fons de l'Arxiu i explicar-ne l'evolució normativa o legislativa, com per exemple:

- Fons de la Intendència de Lleida (Cadastre de Patiño) per a realitzar estudis sobre el sistema recaptatori de l'Estat, del Ministeri d'Economia i Hisenda i la Gerència Territorial del Cadastre, en el cas dels impostos sobre les propietats (documentació del s. XVIII al XX); estudis sobre l'organització de l'Administració territorial.
- Fons notariais per a realitzar estudis sobre els canvis legislatius al llarg del temps, tant a l'àmbit del Dret Català com el del regne, en els camps de les relacions socials, relacions

familiars, relacions comercials i econòmiques, lligats amb elements fonamentals de la propietat principalment.

També es troben accions delegades pels òrgans judicials, exercint en alguns casos de jutjats municipals amb notificacions de resolucions judicials, actes de conciliació i actes d'execució de resolució.

Les actes notariales s'ordenen cronològicament i per número d'acta. Es presenten relligades amb un índex alfabètic i numèric d'acta i/o de pàgina (que no coincideix), aquest format és el que estableix la normativa notarial des d'antuvi i que s'ha anat recollint en les noves legislacions dictades en cada moment.

A aquests relligats d'actes se'ls anomena protocols notariales. Físicament tenen format de llibre enquadrant generalment amb tapes dures i s'organitzen cronològicament.

- Fons de l'Administració perifèrica de l'Estat per a l'estudi dels canvis legislatius en matèries socials, econòmiques i culturals; també els canvis organitzatius de la funció pública i els serveis administratius a l'àmbit territorial de la província.

Guia de consulta del fons documental de l'Arxiu Històric de Lleida.

El ric patrimoni documental de l'Arxiu Històric de Lleida, amb més de 180 fons custodiats, és un actiu important no només per a investigadors i investigadores, sinó també per a la ciutadania en general i especialment per als i les estudiants.

L'accés a l'estudi directe de les fonts primàries per conèixer el passat, és possible gràcies a la identificació, descripció i tractament adequat per a conèixer, preservar i documentar els fons que es custodien a l'Arxiu i fer-los accessibles amb la voluntat d'operar com un agent cultural i social més al servei de la ciutat de Lleida i de la comarca del Segrià.

Podeu consultar la guia [AQUÍ](#).

Normativa referent a l'ús de recursos documentals.

Com fer una cita arxivística?

La Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC) ens explica els models de referències i citacions d'unitats de descripció:

http://cultura.gencat.cat/web/.content/dgpc/arxius_despublicada/norma_de_descripcio_arxivistica_de_catalunya/arxius/nodacpublicada.pdf

Seguint el seu marc normatiu i el model concret que aplica el cercador Arxiu en Línia del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, us recomanem el següent procediment:

Arxiu. Fons. Títol i data del document. Codi de referència de la unitat de descripció.

- Si el títol i la data se sobreentenen, no cal explicitar-los.
- Si el document està foliat, es recomana esmentar-ne també els folis.
- Què identifica el codi de referència? Combina la informació del país, l'Arxiu i el fons. I si es referencia una unitat documental, també inclou el tipus de document (textual o no textual) i el seu codi. Un exemple complet és: CAT-AHL260-48-T2-12
  - Codi del país = CAT
  - Acrònim de l'arxiu on es conserva la unitat de descripció = AHL
  - Identificar si és un fons propi o es tracta d'una reproducció.
  - Número de registre del fons assignat per l'Arxiu, <<T>> o <<N>> segons si es tracta de documentació Textual o No textual
  - Codi de la unitat de descripció

Exemple:

Arxiu Històric de Lleida. Districte Notarial de la Seu d'Urgell. Fragment manual notaria, 1848. CAT-AHL260-48-T2-12

Com anonimitzar¹ o pseudonimitzar² les dades (3)?

A l'hora de treballar o publicar dades personals de documents del segle XX referents a persones menors d'edat, cal tenir en compte la restricció en l'accés a aquest tipus de fons, ja que són dades especialment protegides. També ho són les dades de tipus judicial i penal. És per això que cal complir el que disposa la normativa de protecció de dades, sobretot el Reglament general de protecció de dades (RGPD⁴).

Segons l'article 4.1 del RGPD són DADES PERSONALS "qualsevol informació sobre una persona física identificada o identificable". Estem parlant, doncs, de qualsevol classe d'informació o dada que es pot vincular o atribuir a una persona física, ja sigui perquè apareix identificada directament o bé perquè es pot identificar indirectament, sense esforços desproporcionats, a partir del context i de la combinació de diversos elements de la font.

En relació amb la possibilitat que una persona sigui "identificable", el considerant 26 del RGPD disposa el següent: "Per determinar si una persona física és identificable, cal tenir en compte tots els mitjans que raonablement pot utilitzar el responsable del tractament o qualsevol altra persona per identificar directament o indirectament la persona física, com per exemple la singularització. Per determinar si hi ha una probabilitat raonable que s'utilitzin mitjans per identificar una persona física, cal considerar-ne tots els factors objectius, com els costos i el temps necessaris per a la identificació, tenint en compte tant la tecnologia disponible en el moment del tractament com els avenços tecnològics."

En aquests casos cal ANONIMITZAR LES DADES, o dissociar-les per trencar el fil conductor entre una informació i una persona física, de manera que no és possible reidentificar-la ni revertir el vincle o

---

¹ Fer anònimes unes dades per impedir la identificació personal.

² Tècnica de confidencialitat de les dades personals que consisteix a substituir les informacions que identifiquen una persona per un pseudònim.

³ Segons Carles San José Amat. Consultor i formador al sector públic en matèries de transparència, protecció de dades i procediment administratiu en general (<https://formaciooberta.eapc.gencat.cat/espaiemats/gestio-dades/anonimitzacio-i-pseudonimitzacio-de-les-dades.html>).

⁴ Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, del 27 d'abril de 2016.

la connexió que les unia; són dades, doncs, en què la informació s'ha separat de la persona. Per això es parla de dades dissociades. El considerant 26 del RGPD precisa que “els principis de protecció de dades no s'apliquen a la informació anònima, és a dir, a la informació que no té relació amb una persona física identificada o identificable, ni a les dades convertides en anònimes de manera que la persona interessada no sigui identificable o deixi de ser-ho”. Per tant, si la informació no es pot vincular a una persona física concreta, el concepte de "dada personal" no entra en joc i, en conseqüència, a aquesta informació no li són aplicables els principis i les garanties que estableix el RGPD i la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals (LOPDGDD).

Una forma comuna de dissociar les dades personals en el treball amb fonts primàries és la PSEUDONIMITZACIÓ DE LES DADES. L'article 4.5 del RGPD defineix la pseudonimització com “el tractament de dades personals de manera que ja no es puguin atribuir a una persona interessada sense utilitzar informació addicional, sempre que aquesta informació consti per separat i estigui subjecta a mesures tècniques i organitzatives destinades a garantir que les dades personals no s'atribueixen a una persona física identificada o identificable”. Són dades que contenen informació vinculada a una persona física a la qual s'ha assignat un número, unes sigles, un codi o un element equivalent, de manera que no es pot identificar directament sinó que cal disposar d'informació addicional que té l'accés restringit.

Al RGPD, la pseudonimització es configura com una mesura vinculada directament al principi de seguretat (art. 5.1.f) i, indirectament, al de minimització de les dades (art. 5.1.c). Per tant, és un mecanisme que pot reduir els riscos per a les persones i contribuir que els responsables i encarregats del tractament compleixin les obligacions de protecció de dades (considerant 28) i pseudonimitzin les dades personals al més aviat possible (considerant 78). La importància d'aquesta pràctica està corroborada pel fet que figura en el primer lloc de la llista de l'article 32.1 del RGPD, sobre mesures tècniques i organitzatives adequades per garantir un nivell de seguretat adequat al risc. Això, a banda de moltes altres mencions en l'articulat del RGPD en aquesta línia, com ara la de l'article 89 sobre els tractaments de dades amb finalitats d'arxius en interès públic, en què s'encoratja a pseudonimitzar les dades quan no sigui possible anonimitzar o dissociar.

RECURSOS DE L'ACTIVITAT

Trobareu la Guia de consulta del fons documental de l'Arxiu Històric de Lleida a la carpeta de RECURSOS de l'activitat en format PDF.

- Exemples de treballs de recerca d'Història del Dret amb fons d'arxiu:

Belen Molina García (2018). *Hijos de la miseria. Menores y delincuencia según los expedientes del Tribunal Tutelar de Menores de Lérida, 1928-1930.*

<https://repositori.udl.cat/server/api/core/bitstreams/6984eee1-c778-4b33-9449-29b4ad8a05ee/content>

Helena Montoliu Bardají (2020). *La evanescencia de la tutela judicial efectiva, Tamarite de Litera y el alcance de los mínimos ideales de la ley 38/1988, de 28 de diciembre de Demarcación y Planta Judicial.*

<https://repositori.udl.cat/items/95c1b826-1417-466b-b436-bce5a12fe55e>